

גמרא:

והוינן בפירושה של המשנה: **מאי**, מהי משמעות יום טוב הסמוך לשבת "מלפניה", ומאי היא משמעות סמוך "מלאחריה"?

אילימא "סמוך לפני" הכונה היא ליום טוב ראשון של חג, וכונת המשנה לומר שהוא חל לפני השבת, והשבת אחריו. ולפי זה כונת המשנה היא לשבת חול המועד, שהיא בתוך הרגל.

ו"יום טוב סמוך לאחריה" הוא יום טוב אחרון, שחל לאחר השבת, והשבת הזאת היא שבת שבתוך הרגל.

אם כן, היינו שבת שבתוך החג, ואין זה דין של שבת רגילה הסמוכה ליום טוב. ותיקשי: מאי קא משמע לן שחולקים בשוה?

אלא בהכרח ש"סמוך לפני" הוא יום טוב אחרון, שחל ביום ששי לפני השבת.

ו"סמוך לאחריה" הוא יום טוב ראשון שחל ביום ראשון, לאחר השבת.

והשבת הזו אינה שבת שבתוך הרגל, אלא רק סמוכה לו, ובכל זאת חולקים בה כל המשמרות בשוה בלחם הפנים.

מאי טעמא?

ביון דהני, הכהנים הבאים ליום טוב ראשון של חג שחל ביום ראשון בשבוע, לאחר השבת [והיינו, הסמוך "לאחריה"] מקדמי, חייבים להקדים ולבוא עוד לפני השבת, שהרי אינם יכולים לבוא ביום ראשון לפי שהוא יום טוב, אלא חייבים הם להקדים ולבוא ביום ששי, עוד לפני השבת.

והני הכהנים הבאים ליום טוב אחרון שחל ביום הששי בשבוע, מאחרי, צריכים להתאחר מלשוב לביתם, ולהמתין ולשהות גם בשבת [והיינו, הסמוך "לאחריה"].

לכן תיקנו רבנן מילתא, שיהיה דין חלוקת לחם הפנים בשבת הסמוכה לרגל, בין לפניו ובין לאחריו, כאילו היתה זאת שבת שברגל — **כי היכי דניכלו בהדי הדדי**, שיתחלקו כולם בשווה באכילת לחם הפנים, לפי שחייבים הכהנים הבאים לרגל להתעכב בשבת הזו.

שנינו במשנה: **חל יום אחד** להפסיק בין השבת לרגל.

והוינן בדברי רבי יהודה: **והני** נ-ב תרתי שתי חלות שנוטל המשמר הנכנס יותר מהמשמר היוצא — **מאי עבדתיהו?** עבור מה מגיע להם יותר!

ומשנינן: **אמר רבי יצחק**: הם נוטלים אותן בשכר הגפת דלתות בערבית, שפתח אותן המשמר היוצא ולא הגיפם.

והוינן בה: **ונימא ליה**, יאמר היוצא למשמר הנכנס: **דל בדל!**

"דל" משמעותו "הסר". והיינו, הסר ובטל עתה בכניסתך הנהגה זאת, כדי שיסירו מעליך את הנהגה זאת ביציאתך. כי אם אתה נוטל עתה שתי חלות יותר, הרי בשבת הבאה, בסוף המשמרת, תקבל שתי חלות פחות. ומדוע שלא תקבל שש חלות הן בכניסתך והן ביציאתך, ותיטול כמוני בשוה.

אמר תירץ אבוי במשל: מי שאמר לחבירו ליטול במתנה משדהו דלעת, ונותן לו את האפשרות לתולשה עתה בתחילת גידולה,

דתנא דבי שמואל: משמרה היוצאת — עושה תמיד של שחר ומוספין.

משמרה הנכנסת — עושה תמיד של בין הערבים, ומסלקים את לחם הפנים ושמים לחם פנים חדש במקומו, ומקטירין את הבזיכין.

ארבעה כהנים היו נכנסין שם, לעזרה, לצורך הורדת הלחם והנחת לחם חדש במקומו, שנים ממשמר זו היוצא ושנים ממשמר זו הנכנס.

ולאחר הקטרת הבזיכין [שהם ה"מתירים" של הלחם], חולקין לחם הפנים בין שתי המשמרות.

ואילו "במוספין חולקין" לא קתני בה.

ומסקינן: תיובתא דרב יהודה — תיובתא.

שנינו במשנה: הנכנסין חולקין בצפון.

תנו רבנן [לפי גירסת רש"י אין גורסים "תנו רבנן" אלא הגמרא מבארת את טעם המשנה]:

משמר הנכנסין חולקין ביניהם את לחם הפנים המגיע לחלקם, בצפון העזרה, כדי שיראו שהן נכנסין לצפון, והצפון הוא העיקר, שבו נשחטים קדשי קדשים.

ומשמר היוצאין חולקין את לחם הפנים המגיע לחלקם בדרום העזרה, כדי שיראו שהן יוצאין.

שנינו המשנה: משמרת בילגה — לעולם חולקת בדרום.

תנו רבנן: מעשה כמרים בת בילגה [שהיתה

כשהיא קטנה הנקראת "בוצינא"], או להמתין עד שתגדל ותהיה לדלעת גדולה [הנקראת "קרא"], ואז יתלשנה ויטלנה במתנה — מוטב לו שיטלנה כבר עתה, למרות שהיא עדיין קטנה.

כי בוצינא הקטנה הניתנת לו כבר עתה — טבא, עדיפה לו מאשר קרא, מלהמתין וליטלה כשתהיה דלעת גדולה. כי שמא יתחרט בו הנותן, או שמא לא יצטרך לה המקבל בעתיד.

וגם ביחס לחלוקת לחם הפנים, עדיף לקבל עתה מיד, מאשר להמתין עד השבוע הבא.

אמר רב יהודה: ובעורות שני הכבשים הקרבים בשבת למוספין של שבת — חולקין המשמר היוצא והמשמר הנכנס בשוה, כמו שהם מתחלקים בלחם הפנים.

מיתבי לרב יהודה מברייתא, ששנינו בה:

משמרה היוצאת עושה תמיד של שחר ומוספין.

משמרה הנכנסת עושה תמיד של בין הערבים ובזיכין.

ואילו "בעורות מוספין חולקין" — לא קתני בברייתא זו!

ומשנינן: האי תנא של ברייתא זו — בחלוקה לא קא מיירי, אלא רק בסדר העבודה של המשמרות.

אמר הקשה רבא: והא תנא דבי שמואל, דמיירי בחלוקה, ובכל זאת "במוספין חולקין" לא קתני בדבריו, ומשמע שלא חולקין בהן.

בת לכהן ממשמרת בילגה, ונקראה בילגה],
שהמירה דתה, והלכה ונשאת לסרדיוט אחד
ממלכי יוונים.

ובימי מתתיהו בן יוחנן, החשמונאי,
כשנכנסו יוונים להיכל, היתה מבעטת
בסנדלה על גבי המזבח, ואמרה: לוקוס
לוקוס [זאב זאב] — עד מתי אתה מכלה
ממונן של ישראל שמקריבים עליך קרבנות,
ואי אתה עומד עליהם להצילם בשעת
הדחק! ?

ולאחר שניצחו החשמונאים, כששמעו חכמים
בדבר, קבעו את טבעתה של משמרת
בילגה, שלא יוכלו לפותחה, ויזדקקו
להשתמש בטבעת של המשמרות האחרות,
ופתמו את חלונה בבית החליפות.

ויש אומרים טעם אחר לקנס שהוטל על
משמרת בילגה:

משמרתו של בילגה היתה שוהה מתעכבת
מלבא לעבודה במקדש, ולא הגיעה בזמן
שנועד לה. והוכיחה בכך שאין העבודה
במקדש חביבה עליה.

וכיון ששהתה משמרת בילגה מלבוא —
נכנס, התעכב מלצאת, ישבב, "אחיו" של
בילגה [ראש המשמר הקודם למילגה],
והמשיך ושימש משמר ישבב בעבודה
תחתיו של משמר מילגה.

אף על פי שכל שכיני הרשעים לא נשתכרו
[וכפי שיבואר בהמשך הגמרא שכאשר
"אוי" לרשע "אוי" גם לשכינו] — שכיני
בילגה נשתכרו!

לפי שבילגה לעולם חולקת בדרום, בין
בכניסתה ובין ביציאתה, ואילו משמר

ישבב, אחיו של משמר בילגה, חולק לעולם
בצפון, אף ביציאתו, כדי להבדילו ממשמר
בילגה הנכנס באותה שבת תחתיו, וחולק
אפילו בכניסתו בדרום.

ושבח הוא לישבב להיות תמיד מחולקי
צפון.

והויגן בה: בשלמא למאן דאמר שקנסו את
בילגה משום שהיתה משמרתו שוהה לבא
— היינו דקנסינן לכולה משמר.

אלא למאן דאמר שקנסו אותו משום מרים
בת בילגה שהמירה דתה. תיקשי: וכי משום
ברתייה בתו שסרחה — קנסינן ליה לדידיה
לאביה! ? והרי אין לקנס את האב משום
בתו, וכל שכן שאין לקנסו לכל המשמר! ?

אמר אביי: אין. אכן יש לקנסם.

וטעמו של דבר, כדאמרי אינשי "שותא
דינוקא צורת דיבורו ושיחתו של ילד קטן
המהלך בשוקא אינה משל עצמו, אלא היא
או משיחתו דאבוה או דאימיה. והיינו,
אילמלי שמעה את הדיבורים אודות ביזוי
העבודה מאביה היא לא היתה אומרת זאת
מעצמה.

ועדיין הויגן בה: וכי משום אבוה ואימיה
— קנסינן לכולה משמרה?

אמר אביי: קנסו אותם לפי הכלל, האומר:
כאשר אוי לרשע — אוי גם לשכינו.

ולמדנו זאת מבית המצורע, שחולצים גם את
אבניו של השכן, למרות שלא נראה בו
הנגע.

ועוד למדים אנו מכאן, כי כאשר טוב לצדיק

— טוב גם לשכינה. שהרי מידה טובה שנאמר [ישעיהו ג] "אמרו צדיק כי טוב, כי מרובה ממדת פורענות. פרי מעליהם יאכלו".

הדרן עלך החליל
וסליקא לה מסכת סוכה